Asia: E 58/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024-2029

Viite: Kirjallisen lausunnon pyyntö eduskunnan sivistysvaliokunnalta 14.2.2024

Tulanetin lausunto

Tulanet kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa tärkeäksi hallitusohjelmaan kirjatun tavoitteen tehostaa EU-vaikuttamista ja ennakkovaikuttamista.

Tulanet katsoo, että Suomen valitsemat avaintavoitteet vastaavat hyvin globaalin toimintaympäristön muuttumisen mukanaan tuomiin muutostarpeisiin. Avaintavoitteiden puitteissa on tärkeä korostaa hyvinvoivaa ja kestävää yhteiskuntaa, jossa vahva tietopohja ja monipuolinen osaaminen sekä innovatiivinen ja vastuullinen liiketoiminta edistävät kestävää kehitystä: ekologista, sosiaalista ja taloudellista resilienssiä.

TKI-toiminnalla ja teknologioiden kehittämisellä on keskeinen rooli Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistamisessa, Euroopan kokonaisturvallisuuden parantamisessa sekä puhtaan siirtymän, biotalouden ja kiertotalouden mahdollisuuksien edistämisessä, mikä on hyvin tunnistettu avaintavoitteissa.

Vastuullisuus ja kestävyys sekä niitä tukeva osaaminen on nostettava tavoiteltaviin kilpailutekijöihin. Strategisen kilpailukyvyn vahvistaminen huolehtimalla Euroopan omista vahvuuksista ja kyvykkyyksistä on keskeistä, jotta voimme vastata kovenevaan ja ennakoimattomaan globaaliin kilpailuun investoinneista, osaavasta työvoimasta, teknologisesta johtajuudesta sekä vahvaan tietopohjaan nojaavasta kustannustehokkaasta ja kestävästä raaka-aineiden hyödyntämisestä. Ehdotamme Suomen kantaan seuraavaa lisäystä otsikon ”Strateginen kilpailukyky” alle: ”Suomi korostaa, että kriittisten raaka-aineiden saatavuus ja niiden jalostusketjujen rakentaminen on tärkeä osa Euroopan strategista kilpailukykyä.” Tutkimus ja teknologioiden kehittäminen ovat myös tässä teemassa oleellisia.

Globaali liikkuvuus on tärkeä osa tutkijoiden uraa, ja Euroopan on tarjottava korkeatasoiset tutkimusympäristöt ja vakaat puitteet tutkimuksen rahoitukselle, jotta parhaat osaajat haluavat tulla ja jäädä Eurooppaan. Opiskelijoiden ja osaavan työvoiman houkutteluun tulee panostaa, mutta on myös huolehdittava siitä, että tulijat kiinnittyvät osaksi eurooppalaisia yhteiskuntia. Opiskelijoille on luotava monipuolisia ja mielekkäitä uranäkymiä.

TKI-toiminta ja osaamisen varmistaminen eurooppalaisittain tärkeillä alueilla on myös osa Euroopan huoltovarmuutta. Suomalaisen kokonaisturvallisuusajattelun ja huoltovarmuuskonseptin edistäminen EU-tasolla on kannatettavaa.

Euroopan strategisen kilpailukyvyn vahvistamisessa painopisteen on jatkossa oltava avaintavoitteiden mukaisesti uudistumisessa ja innovoinnissa, ei kilpailussa tuotantotuista. Samalla yhteistyötä luotettujen kumppanimaiden kanssa on jatkettava. Datatalouden ja digitalisaation edistäminen EU:ssa on Suomelle tärkeää.

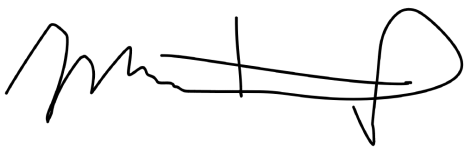
Suomen tavoitteeksi mainitaan parempi ja vähäisempi EU-sääntely erityisesti yritysten osalta. Tämän rinnalla on tarpeen korostaa, että myöskään tutkimus- ja kehitystoimintaa ei tulisi hankaloittaa sääntelyllä, joka ei ole välttämätöntä.

Suomen TKI-järjestelmän kehittämisen parlamentaarisesti sovitut kymmenen periaatetta on hyvin huomioitu Suomen avaintavoitteissa, ja ne tulee olla myös eurooppalaisen TKI-järjestelmän kehittämisen keskiössä.

EU-politiikan tavoitteiden tulee heijastua EU:n rahoitukseen. Suomen avaintavoitteissa huomioidaan hyvin, että EU:n lisäarvoa luodaan keskittämällä EU-rahoitus nykyistä selvästi vahvemmin eurooppalaisiin julkishyödykkeisiin, kuten tutkimukseen ja kehitykseen, ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillitsemiseen sekä sisäiseen ja ulkoiseen turvallisuuteen. Globaalin toimintaympäristön ollessa murrosvaiheessa, on tärkeää avoimesti arvioida, mitä kokonaisuuksia on tärkeää toteuttaa ja rahoittaa yhdessä EU-tasolla, ja sopia EU-budjetin koko vastaamaan näitä tarpeita.

Helsingissä 21.2.2024

Tutkimuslaitosten yhteenliittymä Tulanet

Mikael Collan, puheenjohtaja

Sanna Marttinen, toiminnanjohtaja